

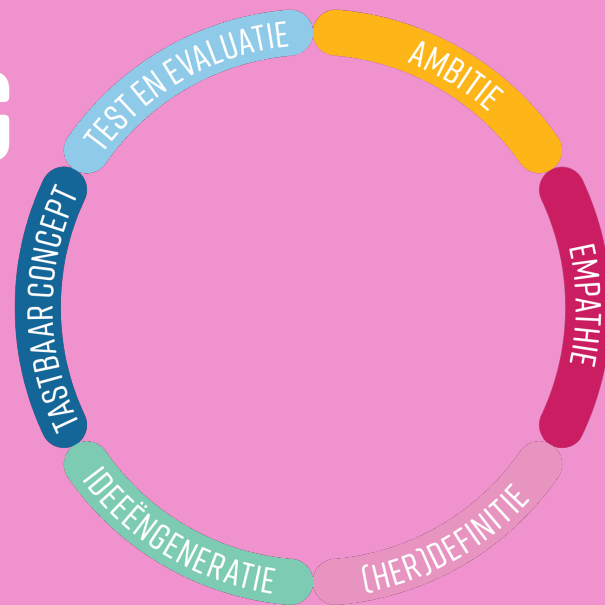
ONDERWIJSVOORZIENING

UITHUISGEPLAATSTE JONGEREN GETROFFEN DOOR TOESLAGENAFFAIRE

Ministerie van Justitie en Veiligheid | Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen
Ministerie van Financiën | Directoraat-Generaal Herstel Toeslagen

Perspective | Bureau voor onderzoek en ontwerp

3061 v.2.0 | 9 juli 2026

PER
SPEC
TIVE.

INHOUD

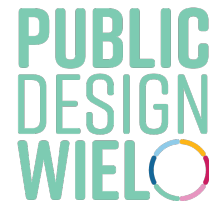
1. Achtergrond	p. 3 - 4
<i>Beschrijving van de achtergrond en aanpak van het onderzoek</i>	
2. Belangrijkste bevindingen & adviezen	p. 5 - 12
<i>Beknopte samenvatting en adviezen voor vervolg</i>	
3. Inzichten in detail	p. 13 - 23
<i>Beschrijving inzichten uit de gesprekken met jongeren</i>	
4. Bijlage I	p. 24 - 25
<i>Output overdracht sessie</i>	
5. Bijlage II	p. 26 - 36
<i>Tastbaar concept</i>	

Leeswijzer

Als we in het rapport spreken over jongeren wordt bedoeld: kinderen van erkend gedupeerde ouders, die door de rechter uit huis geplaatst zijn (een kinderbeschermingsmaatregel opgelegd hebben gekregen). Voor de leesbaarheid spreken we over jongeren, in de praktijk zijn ze vaak al volwassen.

Kwalitatief onderzoek

De bevindingen in dit rapport zijn gebaseerd op kwalitatief onderzoek (N=12). De bevindingen bieden verdiepend inzicht in ervaringen, percepties en motieven van de doelgroep. De resultaten zijn niet statistisch representatief; ze kunnen niet naar de gehele populatie gegeneraliseerd worden.

ACHTERGROND

De kinderopvangtoeslagaffaire heeft bij de groep gedwongen uithuisgeplaatste jongeren geleid tot een structureel verminderd toekomstperspectief. Door financiële stress, instabiele thuissituaties en verblijf in instellingen konden zij vaak niet optimaal deelnemen aan onderwijs. Dit heeft ertoe geleid dat jongeren opleidingen niet konden afronden, op een lager niveau dan passend gestudeerd hebben, of helemaal geen diploma behaalden.

Veel van deze jongeren missen daarnaast een stabiel sociaal netwerk en ervaren drempels in het vinden van passende ondersteuning. Tegelijkertijd lopen zij in de praktijk vast wanneer zij hun opleiding willen hervatten of voortzetten. De commissie Hamer adviseerde vorig jaar om deze specifieke groep aanvullend en toekomstgericht te ondersteunen; gericht op het herstel van ontwikkelkansen.

De ministeries van Justitie en Veiligheid van Financiën zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de voorziening die moet voorzien in het herstel van de ontwikkelkansen.

Om te komen tot een wenselijke en effectieve regeling, is het essentieel om jongeren actief te betrekken in de ontwikkeling van de voorziening. Hun ervaringen en behoeften moeten centraal staan. Gebaseerd op het behoefteonderzoek (november 2025) is een eerste opzet van de voorziening gezamenlijk vanuit de ministeries neergezet. Een aantal kaders ligt vast, de invulling vraagt nog om aanscherping.

De organisatiedoelstelling

Ontwikkelen van een wenselijke, uitvoerbare, toegankelijke en toekomstgerichte onderwijsvoorziening voor door de rechter uithuisgeplaatste jongeren getroffen door de kinderopvangtoeslagaffaire die bijdraagt aan het herstel van ontwikkelkansen.

De projectdoelstelling

- Verdieping op de behoeften, voorkeuren en drempels van door de rechter uithuisgeplaatste jongeren rondom de onderwijsvoorziening.
- Inzicht in behoeften van door de rechter uithuisgeplaatste jongeren rondom de aanvraag, begeleiding en ondersteuning bij de onderwijsvoorziening.
- Concrete aanbevelingen gebaseerd op de inzichten voor de verdere uitwerking van de onderwijsvoorziening.

OPZET, KADERS & DEELNEMERS

Validerend onderzoek

De ministeries van Justitie en Veiligheid en Financiën hebben op basis van eerder behoefteonderzoek een eerste versie van de voorziening neergezet. Perspective is gevraagd deze te toetsen onder de doelgroep.

Kaders vastgelegd door ministeries

- Doelgroep
 - Jongeren met ouders die erkend gedupeerde zijn van toeslagenaffaire (kindregeling ontvangen) en die uithuisgeplaatst zijn (geweest) door de rechter opgelegde kinderbeschermingsmaatregel.
- Voorwaarden
 - De voorziening is voor één opleiding te gebruiken
 - De voorziening is (waarschijnlijk) 2 jaar aan te vragen
 - De opleiding volgt men direct, of men start binnen 2 jaar
 - Maximaal de officiële studieduur wordt vergoed
 - Alleen het wettelijke lesgeld/collegegeld wordt vergoed
 - Opleidingen uit het verleden kunnen niet vergoed worden
- Type opleiding
 - Erkende, reguliere, opleiding op MBO, HBO of universiteit (bekostigd onderwijs)
 - Voltijd, deeltijd of duaal
 - De opleiding moet van hoger niveau zijn dan andere diploma's

Deelnemers aan het project

- N=12 jongeren. Allen hebben de kindregeling ontvangen, N=11 zijn door de rechter uithuisgeplaatst, N=1 niet (bleek in gesprek).
- Allen waren vrouw met een spreiding in leeftijd (20-40 jaar) en afgeronde opleiding (van geen opleiding tot WO).
- Jongeren waren bekende contacten van het ministerie of zijn geworven via bekende contacten van de ministeries en via het Ondersteuningsteam en Stichting Lotgenotencontact.

Gesprekken

- Gesprekken zijn vertrouwelijk gevoerd, bij de jongere thuis of op een locatie naar keuze. De gesprekken waren met 1 of 2 jongeren.
- Er waren 2 onderzoekers van Perspective en 2 medewerkers van de ministeries van Justitie en Veiligheid en Financiën per gesprek.
- Eén gesprek is bijgewoond door de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de Staatssecretaris Herstel Toeslagen.
- De jongeren ontvingen een vergoeding voor hun deelname.

Tastbaar concept

- De opzet van de onderwijsvoorziening is door Perspective omgezet in een tastbaar concept, begrijpelijk voor de doelgroep (zie p.26).
- Het tastbaar concept is voorgelegd in de gesprekken. Jongeren reageerden eerst spontaan, voordat vervolgvragen gesteld werden.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN & ADVIEZEN

Beknopte samenvatting en adviezen voor vervolg

DOELGROEP & ONDERWIJSVOORZIENING ALGEMEEN

Op basis van de gesprekken met N=12 jongeren komen we tot de volgende belangrijkste bevindingen.

- **Jongeren zitten in verschillende fases van herstel en herstellen anders.** De jongeren hebben te maken (gehad) met trauma of problemen rondom mentale gezondheid. *"Als je me 2 jaar geleden had gesproken, had ik me niet zo kunnen uiten."* *"Ik weet dat ik echt nog wel diep in mijn trauma zit."* Daarbij is ieders verleden anders: van het moment van uithuisplaatsing tot de impact op het afmaken van school. Dit maakt dat men andere behoeften heeft ten aanzien van de onderwijsvoorziening.
- **De onderwijsvoorziening zien jongeren als geboden kans.** Jongeren herkennen dat, mede door de uithuisplaatsing, zij kansen op passend onderwijs hebben gemist. Vaak ontbrak er een stabiele basis, mede door de uithuisplaatsing, waardoor men moeite had met het volgen van een opleiding. Jongeren ervaren het ontbreken van een passende opleiding als een gemis. De voorziening biedt een nieuwe kans om passend onderwijs te volgen. Bovendien voelt de voorziening voor een deel van de jongeren als erkenning van het doorgemaakte leed.
- **Voor een groep is het (zeer) pijnlijk dat de voorziening alleen geldt voor gedwongen uithuisgeplaatsten.** De gesproken jongeren voelen zich verbonden met andere getroffen (uithuisgeplaatste) jongeren. Een deel voelt zich verantwoordelijk om namens een grote groep jongeren te spreken. Dat de voorziening niet voor iedereen is, voelt oneerlijk. Een deel van de gesproken jongeren is zeer gevoelig voor de oneerlijkheid die ontstaat door de afbakening van de doelgroep. Bovendien voelt men in deze voorwaarde een misplaatst waardeoordeel. Tegelijk geeft een aantal jongeren aan door de uithuisplaatsing extra leed te hebben gehad, waardoor zij de afbakening van de doelgroep begrijpen.
- **Er is een risico dat jongeren een opleiding starten zonder zeker te zijn of zij de studie af kunnen maken.** Jongeren geven aan veel moeite te hebben (gehad) om een plan te maken voor hun toekomst. Jongeren zijn eerst, of tegelijk, bezig met herstel. Ze lopen in hun toekomstplannen tegen allerlei drempels aan, waardoor een deel twijfelt of ze een studie af kunnen maken: *"Ik weet dat ik het mentaal nog niet aankan om te studeren. Ik heb echt nog trauma."* Beperkte begeleiding en een beperkte termijn voor aanvragen versterken dit risico.

AANVRAAGPROCES & BETALING

- **Beperkte termijn (2 jaar) waarbinnen de voorziening aan te vragen is, legt onnodig druk op starten.** De opgelegde druk bij deze onderwijsvoorziening frustreert jongeren. Zij werken hard aan (mentaal) herstel en zijn mogelijk niet 'op tijd' klaar om van de voorziening gebruik te maken. Dat voelt onrechtvaardig.
- **Bewijs van de rechterlijke uithuisplaatsing stuit op grote bezwaren en kan een dealbreaker zijn.** Het bewijs is een zeer emotioneel beladen document, waar men niet meer mee geconfronteerd wil worden. Jongeren hebben het bewijs doorgaans niet in bezit en weten ook niet altijd waar het op te vragen is. Bovendien begrijpt niet iedereen waarom men het zelf moet opvragen gezien de informatie bij het ministerie bekend zou moeten zijn.
- **Aanleveren van de brief over de kindregeling is geen grote hobbel.** Jongeren hebben deze meestal in bezit, hoewel er uiteraard uitzonderingen zijn. Het helpt dat de brief over de kindregeling bij de meesten een positieve connotatie heeft. De jongeren die de brief niet in bezit hebben vragen zich wel af waar ze deze op kunnen vragen. Zij denken aan UHT of de eigen gemeente.
- **Het totale aanvraag- en betalingsproces legt voor jongeren gevoelsmatig (veel) verantwoordelijkheid bij henzelf.** Zij geven als voorbeeld dat zij zelf moeten regelen dat het geld vanuit de overheid naar de onderwijsinstelling gaat (en eventueel teruggestort moet worden bij stoppen, op aanvraag van de jongeren). Daarbij geldt ook dat terminologie als 'een derde' niet altijd goed begrepen wordt.

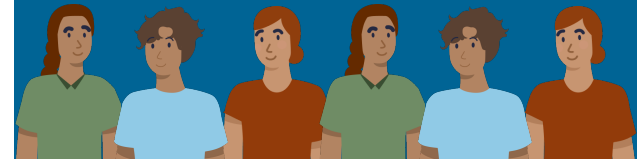
"Ik word gedwongen nu een opleiding te volgen, omdat ik anders de voorziening misloop. Terwijl ik er nu nog niet klaar voor ben."

"Wij hebben hier jaren ingezet. Het gaat nu over ons, toch? Niet over wat handig is voor het ministerie."

"Dat papiertje [bewijs uithuisplaatsing] heeft mijn hele leven verwoest. Ik wil het nooit meer zien."

"Iets bewijzen, oké. Maar dat bewijs van de rechter?!"

"De overheid weet dit toch van mij? Waarom moet ik dat zelf nog een keer gaan bewijzen?"

BEGELEIDING

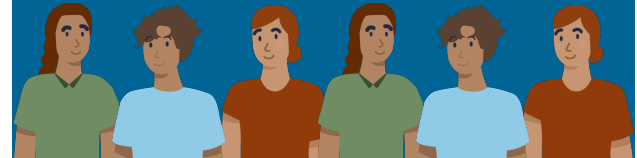
- **Behoeftes rondom begeleiding lopen sterk uiteen.** Er is bij veel jongeren behoefte aan praktische hulp rondom aanvraag van de voorziening. Er zijn ook jongeren die meer of langdurige coaching willen of nodig hebben. De laatste groep wil hulp bij studiekeuze of zelfs bij de vraag 'wat past bij mijn toekomst?'. Tegelijk zit er bij sommigen een behoefte aan mentale ondersteuning voor of tijdens de opleiding, bijvoorbeeld als men twijfelt of als het teveel wordt.
- **Praktische hulp bij de aanvraag is essentieel.** Jongeren zijn ervan overtuigd dat praktische ondersteuning bij de aanvraag van de voorziening noodzakelijk is. Niet alleen omdat het verzamelen van bewijsstukken en het doen van de aanvraag voor sommigen uitdagend zal zijn, maar ook "omdat het belangrijk is dat we er niet alleen voor staan". Ook na starten van een opleiding moet volgens hen praktische hulp beschikbaar blijven, bijvoorbeeld bij vragen over switchen.
- **Begeleiding door mensen met verstand van zaken.** De wijze van begeleiding en wie deze begeleiding het beste kan doen, hangt voor jongeren samen met het type begeleiding (praktische hulp versus coaching). Voor praktische hulp is het fijn om doordeweeks direct iemand te kunnen bereiken, mogelijk een team. Zodra het gaat om coaching doet men dat graag bij één vast persoon. Jongeren hebben negatieve ervaringen met steeds weer hun verhaal opnieuw doen dus zoeken een vast (lokaal) gezicht. Eerdere ervaring met begeleiding vanuit brede ondersteuning heeft sommigen geleerd dat de kwaliteit van hulp persoonsafhankelijk is. Een deel van de jongeren is scherp op 'experts': zijn begeleiders in staat je goed verder te helpen?

"Ik moet ze gewoon kunnen bellen met vragen als ik er niet uitkom. Ze moeten dan ook wel goed bereikbaar zijn."

"Ik vind het echt moeilijk om een toekomstplan te maken. Ik heb geen netwerk dat me daarbij kan helpen, dus studiekeuze is echt moeilijk voor mij."

"Begeleiding kan het beste lokaal geregeld worden. Want dan weet iemand ook wat er in jouw regio speelt."

"Bij begeleiding zie ik een uitgebreider voortraject van 4-6 weken met een coach. Dat heb ik ook nodig."

COMMUNICATIE & AFWIKKELING PROCES

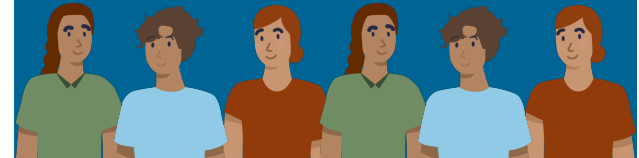
- **Het is belangrijk dat de gestelde voorwaarden vooraf heel duidelijk zijn.** Jongeren willen alle voorwaarden weten om teleurstelling te voorkomen: (1) om in aanmerking te komen, (2) welke opleiding voldoet en wanneer begonnen moet worden, (3) hoe je de voorziening inzet en wat er gebeurt bij stoppen of switchen. Sommigen zouden het waarderen als de voorwaarden ook nog eens telefonisch worden toegelicht, voordat zij een aanvraag doen, zodat die zeker 100% duidelijk zijn.
- **Woordkeus luistert nauw: veel woorden triggeren negativiteit en trauma.** Jongeren willen niet steeds bezig blijven met wat er gebeurd is, ze willen naar de toekomst kijken. *"Ik wil nooit meer ergens gedupeerde worden genoemd!"*. Een enkeling reageert ook primair op termen als 'terugbetalen'; het woord roept allerlei associaties uit het verleden op.
- **Veel van deze jongeren zijn te bereiken via voor hen betrouwbare kanalen: WhatsAppgroepen / Facebookgroepen / vast contactpersoon.** Een deel van de jongeren kent elkaar, of zitten in WhatsApp/Facebookgroepen. Ook de brede ondersteuning, het Ondersteuningsteam en Stichting Lotgenotencontact zijn passende kanalen om jongeren te bereiken. Hou er wel rekening mee dat een deel van de doelgroep 'onder de radar' is. Jongeren geven aan dat ze niet altijd open hebben staan voor hulp bij hun herstel.

"We zijn zo vaak teleurgesteld geweest. Dat moet je echt voorkomen."

"Vertel me maar meteen wat de regels zijn. Je moet gewoon alles weten. Je weet nooit wat ze weer verzonnen hebben."

"Dit [woorden voor bewijsstukken] zijn echt oude wonden, alles met die toeslagenaffaire eigenlijk."

"Uithuisplaatsing is het vervelendste woord. Maar machtiging ook, dat betekent dat zij de macht hebben."

ONZE ADVIEZEN AAN DE MINISTERIES (1/3)

Op basis van de bevindingen komen we tot de volgende adviezen:

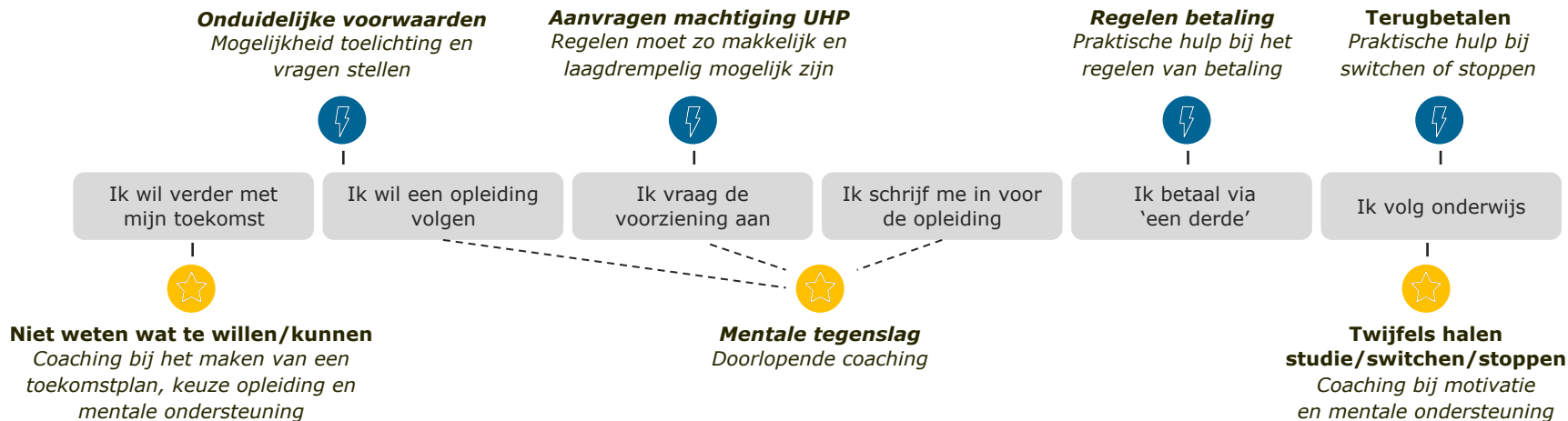
- **Ga door met de ontwikkeling van de onderwijsvoorziening.** In de basis bereikt de voorziening het doel: het herstellen van kansen op het gebied van onderwijs en ontwikkeling, in ieder geval gedeeltelijk. Bovendien geeft het een deel van de jongeren een gevoel van erkenning. De voorziening is een stap in de ontwikkeling. Er blijft echter, zoals ook zichzelf aangeven, een gevoelsmatig 'gat' bestaan in hun ontwikkeling.
- **Hou rekening met veel kritiek op de beperkte doelgroep.** De afbakening van de doelgroep roept (zelfs) bij een aantal gedwongen uithuisgeplaatste jongeren weerstand op. De scherpe afbakening kan als bijeffect hebben dat er een gevoel van miskenning ontstaat naar het leed dat andere jongeren hebben ervaren.
- **Vergroot de impact van de voorziening door de termijn te verlengen waarbinnen de voorziening aan te vragen is (nu 2 jaar).** Een langere termijn maakt het voor alle gedwongen uithuisgeplaatste jongeren mogelijk om ontwikkelkansen te herstellen, ongeacht hun huidige fase van herstel, levensfase of leeftijd. Een langere termijn draagt bij aan het succesvol afronden van een opleiding; het vermindert de kans dat jongeren een studie starten waar ze niet klaar voor zijn. Bovendien vergroot een langere termijn het gevoel van rechtvaardigheid en versterkt het het gevoel van erkenning.
- **Vergroot de impact van de voorziening door de mogelijkheid tot coaching te bieden.** Coaching kan bestaan uit hulp bij studiekeuze en een persoon bij wie men terecht kan bij twijfels of vragen gedurende de opleiding. Door de uithuisplaatsing missen deze jongeren een sociaal netwerk wat hen kan helpen bij plannen en keuzes maken over de eigen toekomst. Het bieden van coaching verhoogt de slagingskans voor de opleiding en versterkt het gevoel van erkenning. Onderzoek de mogelijkheden bij bestaande andere partijen (denk aan: gemeenten, het Ondersteuningsteam, lokale coaches) om jongeren van de juiste begeleiding te voorzien. Let op: blijf wel voorkomen dat jongeren hun verhaal steeds opnieuw moeten doen.

ONZE ADVIEZEN AAN DE MINISTERIES (2/3)

- **Maak het aanvraagproces zo laagdrempelig mogelijk en zorg voor goede praktische hulp.** Voor sommigen zal het aanvraagproces hoe dan ook uitdagend zijn. Zorg voor een zo laagdrempelig en begrijpelijk mogelijk aanvraag- en betalingsproces. Bied daarnaast ondersteuning bij het proces en bij vragen over de voorziening gedurende de opleiding.
- **Zorg dat het bewijsstuk voor rechterlijke uithuisplaatsing zo gemakkelijk mogelijk te regelen is.** Eventueel zelfs door het, na goedkeuring van de jongere, volledig uit handen te nemen. Wees daarbij duidelijk dat het niet over het gehele dossier gaat, maar alleen het stuk wat gaat over het besluit tot uithuisplaatsing. Licht bovendien toe waarom het bewijs nodig is, en op deze manier moet worden aangevraagd.
- **Zorg dat de voorwaarden en het aanvraagproces vooraf heel duidelijk en overzichtelijk zijn.** Deze jongeren zijn vaak getraumatiseerd. Het is voor hen essentieel dat ze weten waar ze aan toe zijn. Teleurstellingen kunnen afbreuk doen aan het toch al wankel vertrouwen dat zij hebben in de overheid.
- **Wees positief en toekomstgericht in de naamgeving en communicatie.** Jongeren willen niet steeds herinnerd worden aan de toeslagenaffaire. Ze hebben behoefte aan een nieuwe start. Dat zij de doelgroep zijn hoeft niet vanuit de naam van de voorziening duidelijk te worden, dat wordt vanzelf duidelijk in de voorwaarden.
- **Deel informatie over de voorziening binnen bestaande UHP KOT netwerken.** Veel jongeren zijn lid van groepen op Facebook of WhatsApp. Dat zijn de belangrijkste communicatiekanalen voor het delen van soortgelijke kennis. Jongeren kunnen ook bereikt worden via de brede ondersteuning vanuit de gemeente en het Ondersteuningsteam.
- **Werk samen met de doelgroep voor de verdere ontwikkeling van het aanvraagproces.** De exacte uitwerking luistert heel nauw. Veel details zijn nog open. Daarin is het belangrijk om samen op te trekken met de doelgroep. Door alle stappen in het proces steeds te valideren, of zelfs door (delen van) het proces gezamenlijk uit te werken in co-creatie sessies. Terminologie die neutraal lijkt, is dat zeker niet altijd voor deze jongeren. Een deel van de jongeren geeft bovendien aan zeer open te staan voor frequentere deelname.

ONZE ADVIEZEN AAN DE MINISTERIES (3/3)

Er is een aantal momenten aan te wijzen waarop jongeren mogelijk vastlopen. Het is belangrijk dat de ministeries zich inzetten om deze **drempels** zo laag mogelijk te maken, om te voorkomen dat jongeren afzien van de aanvraag. Er is praktische hulp bij het aanvraagproces nodig: En er is ondersteuning/coaching nodig die de slagingskans van de studie (en daarmee ook van de voorziening) verhoogt:

GEDETAILLEERDE INZICHTEN

Beschrijving inzichten uit de test onder jongeren

ACHTERGROND DOELGROEP IN RELATIE TOT VOORZIENING

- **Veel jongeren geven aan te maken te hebben met mentale problemen.** Sommigen werken actief aan hun herstel, bij anderen is het meer op de achtergrond aanwezig. Veel jongeren noemen uit zichzelf dat zij een lange weg (hebben moeten) afleggen voor hun mentale herstel. Een deel verwacht mentale ondersteuning (altijd) nodig te blijven hebben. Het voelt voor een aantal als een 'dunne lijn' tussen zich mentaal goed of slecht voelen.
- **Het gevoel dat jongeren kansen hebben gemist in het volgen van passend onderwijs wordt breed herkend.** Voor een deel geldt dat de uithuisplaatsing ervoor heeft gezorgd dat men de eigen school niet kon afmaken. Anderzijds heeft ook het ontbreken van een stabiele basis ervoor gezorgd dat men moeite had met een opleiding afmaken.
- **Groot deel van de gesproken jongeren is bekend met en maakt gebruik van andere regelingen.** Dat geldt vooral voor de brede ondersteuning. De ervaringen daarmee zijn wisselend en sterk afhankelijk van de contactpersoon vanuit de betreffende gemeente. Het (gebrek aan) vertrouwen in de brede ondersteuning en andere bestaande regelingen heeft ook impact op het vertrouwen in de onderwijsvoorziening.
- **Referenties aan de toeslagenaffaire en de rechterlijke uithuisplaatsing worden veelal negatief ontvangen.** Jongeren zijn er klaar mee om op die manier aangesproken te worden en willen de affaire het liefst achter zich laten. Ze willen ook 'niets vanuit het ministerie in de naam'. Ze verzoeken om in de naamgeving van deze voorziening toekomstgericht en positief te zijn: 'beurs', 'nieuwe kans', 'iets met toekomst erin'.
- **Een deel van de jongeren is onder de radar.** Op basis van de gesproken jongeren, hun eigen verhaal en soms netwerk van (gedwongen) uithuisgeplaatste jongeren, weten we dat een deel van de doelgroep (nog) buiten beeld is. Zij willen zelf niets te maken hebben met 'de overheid', of zijn mentaal niet 'klaar' om zich in onderwijs te verdiepen.

Noah komt erachter dat er een regeling is om een opleiding te volgen. De regeling kan jouw opleiding betalen.

Op een website is meer informatie te vinden. Er zijn een aantal voorwaarden.

Zorg voor een positieve en toekomstgerichte naam voor de voorziening. Jongeren willen de affaire achter zich laten en vooruit kijken.

DE VOORWAARDEN (1/2)

- Men is positief dat er budget voor hen is om een opleiding te volgen. Velen maken de vergelijking met opleidingsmogelijkheden binnen de brede ondersteuning en waarden de keuzevrijheid die deze voorziening biedt. Wel wordt opgemerkt dat er nog meer kosten bijkomen, die niet vergoed worden.
- Een deel vindt het oneerlijk, en zelfs onbegrijpelijk, dat de doelgroep beperkt is tot gedwongen uithuisgeplaatsten. Een beperkt aantal jongeren kan de afbakening, en het geboden 'extra's' voor deze doelgroep, wel begrijpen.
- De jongeren vallen veelal over de termijn (2 jaar) waarbinnen de aanvraag van de voorziening mogelijk is. "Ik weet niet of ik er over 2 jaar al klaar voor ben. Maar anders loop ik dit budget dus mis."
- Er is bij een aantal twijfels of de voorziening geldt voor opleidingen die al gestart zijn: "Ik zit nu in mijn eerste jaar. Kan ik dit inzetten voor deze studie? En wordt het eerste jaar dan ook nog betaald?"
- Een enkeling is al verder gegaan met een studie en rondt de opleiding dit jaar af. Voor hen voelt de regeling als mosterd na de maaltijd. "Ik heb net m'n hele studie afgerond, als die regeling er komt."

Noah komt erachter dat er een regeling is om een opleiding te volgen. De regeling kan jouw opleiding betalen.

Op een website is meer informatie te vinden. Er zijn een aantal voorwaarden.

Alle voorwaarden moeten vanaf het begin duidelijk zijn voor jongeren. Een deel van de jongeren wil hier ook in een (telefonisch) gesprek in meegenomen worden.

DE VOORWAARDEN (2/2)

- Dat alleen de nominale studieduur vergoed wordt is duidelijk, al vraagt men zich af wat er gebeurt bij vertraging: *"Misschien heb je wel een hele goede reden voor studievertraging, wat gebeurt er dan? Want dan kun je het dus niet afmaken."*
- Een enkeling valt over het volgen van een hoger niveau opleiding. *"Als je een andere kant op wilt en een opleiding op hetzelfde niveau is daarvoor passend, waarom moet je dan een hogere opleiding kiezen?"* Anderen benoemden dit, op eerste gevoel, niet direct als belemmering.
- Het is fijn vooraf duidelijk te lezen welke opleidingen voldoen. Dat hoeft niet in een lijst te zijn, maar wel in een goede omschrijving van het type opleidingen. *"Fijn dat er mbo, hbo, universiteit staat."* *"Dat zijn duizenden studies, logisch dat ze daar geen lijst van maken."*
- Jongeren zijn positief over een rechtstreekse betaling aan de instelling: *"Heel goed dat het direct aan de opleiding betaald wordt, op de eigen rekening wordt het toch makkelijk ergens anders aan uitgegeven."*

CITATEN

*"Ik vind het een hele goede voorziening. Want het geeft mensen toch de kans om nog een opleiding te volgen, zonder nieuwe schulden te maken."
"Heel goed dat ze hiermee bezig zijn. De kinderen zijn lang vergeten, maar wij hebben ook echt schade."*

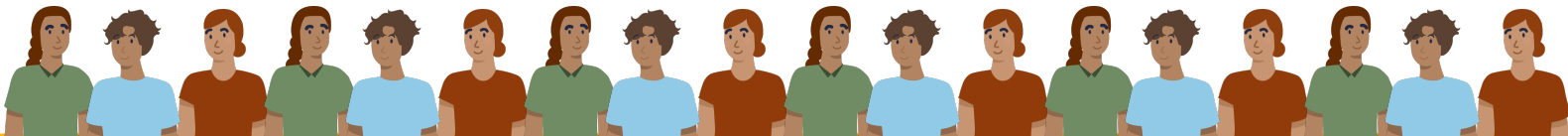
*"Ik werd in Gelderland geplaatst, dus moest naar een andere school. Alleen was er in de instelling geen school op mijn niveau."
"Ik heb nooit mijn startkwalificatie gehaald, er gebeurde gewoon te veel om nog naar school te gaan."
"Wij zullen altijd een achterstand houden, ik heb gewoon een gat in mijn opleiding."*

*"Is dit [onderwijsvoorziening] dan wel voor mij en niet voor m'n zus [die niet uit huis geplaatst is]?"
"Er zijn ook mensen bij wie jeugdzorg nooit in actie is gekomen, terwijl dat wel had moeten. Die hebben ook geleden."*

*"Ik heb een hekel aan het woord gedupeerde. Ik wil niet de rest van mijn leven die sticker meekrijgen."
"Qua naam? Iets van 'tweede kans'?" "Een nieuwe kans?"*

*"Dit zou ik kunnen gebruiken voor de opleiding 'Ervaringsdeskundige' die ik wil doen."
"Je hebt ook boeken nodig toch, en laptop. Wie betaalt dat?"*

*"Eerlijk, ik wil helemaal geen geld. Ik wil hulp bij mijn herstel, dat kun je niet op deze manier afkopen."
"Waarom wordt er geen coaching in vermeld? Iemand met wie je over allerlei dingen kunt sparren."
"Als er geen hulp is bij studiekeuze, dan gaat deze voorziening niet succesvol zijn."*

Om zeker te weten dat iemand aan de voorwaarden voldoet, wil het ministerie een aantal dingen checken.

Het gaat om:

- Brief over de kindregeling
- Bewijs van uithuisplaatsing door de rechter
- Welke opleiding je wil volgen

Geef jongeren de keuze of de contactpersoon/het aanvraagteam de documenten op mag vragen. Het uitbesteden aan het ministerie wordt door veel jongeren positief ontvangen.

BEWIJS VERZAMELEN

- Over het algemeen vinden jongeren het logisch dat ze moeten aantonen aan de voorwaarden te voldoen. *"Ja, om fraude tegen te gaan."* Sommigen zijn echter verontwaardigd: *"Waarom moet ik mezelf wéér gaan bewijzen? De overheid weet dit nou toch wel eens van mij?"*
- De brief over de kindregeling is voor de meerderheid gemakkelijk te regelen. *"Die heb ik hier boven wel ergens liggen, en anders kan ik 'm gewoon opvragen, toch?"*
- Sommigen twijfelen bij wie ze de brief aan moeten vragen, als ze deze niet meer hebben: bij UHT of de gemeente.
- Het bewijs van de uithuisplaatsing *"is zonder twijfel de grootste drempel"* en stuit op emotionele en praktische bezwaren.
- Emotioneel: *"Dat dossier wil ik nooit meer zien."* *"Dit is zó pijnlijk, ik wil er niets meer mee te maken hebben."* *"Bij een instelling opvragen?! Weet je wel niet in hoeveel ik er heb gezeten, en wat voor misstanden er in de instellingen zijn?"*
- Praktisch: *"Ik weet niet hoe ik daaraan kom."* *"Dat kun je bij de rechtbank opvragen?"* *"Je moet dus de instelling bellen, en weer je hele verhaal aan de telefoon vertellen!"*

Noah vraagt de regeling aan via een online formulier.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid beoordeelt op basis van de documenten of iemand aan de voorwaarden voldoet.

Aanvragen onderwijsvoorziening

Aanhef: Heer, Mevrouw, Zeg ik liever niet

Voornaam | Tussenvoegsels | Achternaam: Voornaam, Achternaam

Telefoonnummer: 06

E-mailadres: Naam@voorbeeld.nl

Postcode:

Adres:

Gewenste opleiding: Opleiding

Onderwijs instituut: Onderwijsinstelling

Gewenste startdatum opleiding: Datum

Bewijs kindregeling: Brief kindregeling

Bewijs uithuisplaatsing door rechter: Bewijs uithuisplaatsing

Verzenden >

Voorkom dat het invullen van de gewenste opleiding voelt als een motivatie. Dat zou voor sommigen de drempel om de voorziening aan te vragen verder verhogen.

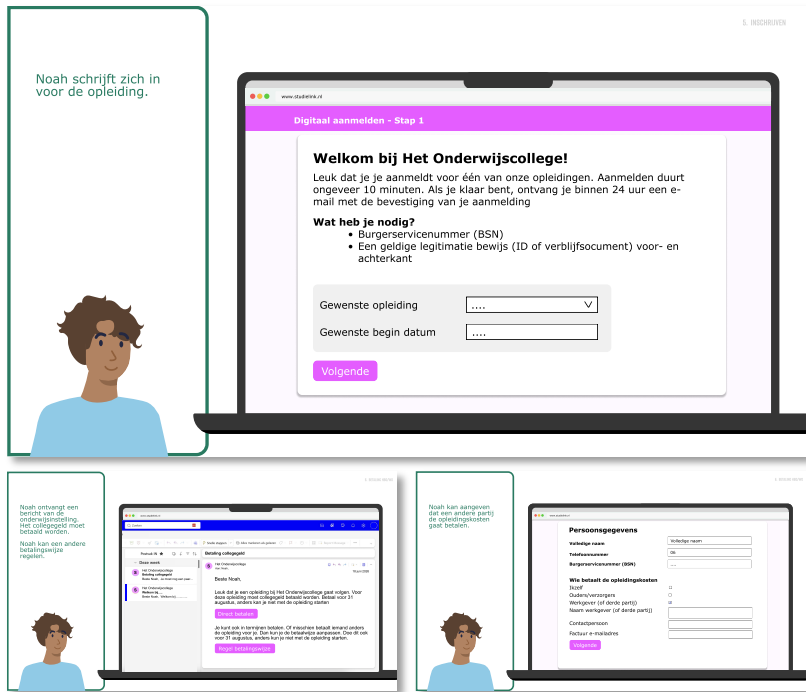
AANVRAGEN

- Het is voor jongeren logisch en prettig dat de voorziening via een online formulier aangevraagd kan worden. De mogelijkheid om daarbij constant praktische hulp te kunnen vragen is een vereiste.
- Het invullen van de gewenste opleiding en startdatum roept bij sommigen verwarring op; het wekt de suggestie dat met dit aanvraagformulier ook de inschrijving voor de opleiding wordt geregeld, blijkt later in het proces: *"Huh, waarom moet ik me nu nog inschrijven? Jullie weten toch al welke opleiding ik wil doen?"*
- Men verwacht na het verzenden een ontvangstbevestiging van de aanvraag, *"en dat er daarna iemand belt om het nog een keer door te spreken en te bevestigen dat ze de aanvraag gaan verwerken."* De termijn waarop men verwacht dat de aanvraag behandeld wordt is afhankelijk van de drukte bij het ministerie en hoe lang het nog duurt voordat de opleiding start. *"Maar je weet nog helemaal niet of je de opleiding kunt doen, of er wel een plek voor je is. Dus het is wel belangrijk dat dit snel gebeurt."*
- Jongeren zijn niet verrast dat de beoordeling door het ministerie van Justitie en Veiligheid gedaan wordt. Zij ervaren meestal geen grote verschillen tussen ministeries, *"Het is toch allemaal overheid."*

DE BESCHIKKING

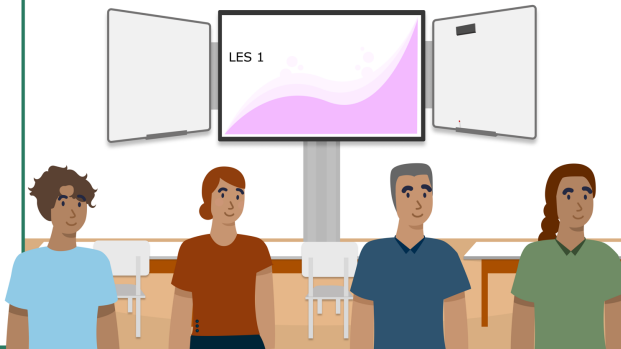
- De informatie in deze beschikking is belangrijk en luistert nauw. Het is een aantal jongeren onduidelijk dat zij alleen de voorziening hebben aangevraagd, en zich nog niet voor de opleiding hebben aangemeld. *"Goed dat er staat dat ik me mag inschrijven, dat geeft wel wat meer duidelijkheid."*
- De informatie en wijze van betaling moet helder zijn voor jongeren. Het lijkt een uitdagende stap te zijn.
- Een enkeling komt met de suggestie om de beschikking ook digitaal, liefst per mail, te delen. *"Dan kan ik dat nummer meteen kopiëren."*
- Voor veel jongeren is dit een moment waarop zij praktische hulp nodig hebben. *"Pfft, nu snap ik het niet meer hoor. Wat moet ik doen?"*

INSCHRIJVEN & BETALEN

- Een groot deel verwacht hulp nodig te hebben bij het regelen van de betaling. Er worden verschillende gegevens gevraagd waar men van in de war raakt. *"Ik zou er denk ik wel uitkomen, maar het zijn wel ingewikkelde woorden."* *"Contactpersoon zou ik dan denk ik invullen van wie die brief is gekomen, daar staat meestal wel een naam onder."*
- Bovendien gaat het over grote bedragen. Informatie in de beschikking is essentieel voor een laagdrempelige inschrijving en betaling.
- Veel gebruikte terminologie rondom de betaling is niet begrijpelijk of gangbaar voor jongeren. Denk aan 'kenmerknummer' of 'een derde'. *"Betaling door 'derde'? Dat snap ik niet."* *"Het kenmerknummer. Ik denk dat ik dat dan door moet geven bij de school?"*
- Het kan extra verwarrend zijn als een onderwijsinstelling weer andere termen gebruikt dan die te lezen zijn in de beschikkingsbrief.

Noah begint met de opleiding aan Het Onderwijscollege. De opleiding duurt 3 jaar.

Door in te spelen op de verantwoordelijkheid naar andere getroffen jongeren, zijn jongeren mogelijk te stimuleren het les- of collegegeld terug te vragen.

SWITCHEN OF STOPPEN

- De (beperkte) mogelijkheden tot switchen moeten volgens jongeren van tevoren heel duidelijk zijn om teleurstellingen te voorkomen. *"Fijn dat er wel mogelijkheden zijn."* *"Het moet duidelijk zijn wat de regels zijn over wisselen, of een tussenjaar wel of niet mogelijk is. Als het maar duidelijk is, dan is het allemaal prima."*
- Een aantal kan zich niet voorstellen te stoppen met de studie. *"Als je zo'n kans krijgt, dan kun je toch niet stoppen."*
- Tegelijk weten anderen dat het een reëel risico is: *"Ik ben wel eerder begonnen, maar het lukt me dan gewoon niet het af te maken."* *"Eerlijk, ik mis ook wel eens motivatie."* *"Ze houden niet per se rekening met mijn situatie."*
- Het terugvragen van les- of collegegeld is niet iets wat jongeren direct als hun verantwoordelijkheid zien. *"Om zelf actie te ondernemen om geld naar de overheid terug te storten? [lacht]. Dat zullen niet veel mensen doen, denk ik."*
- Het verplichten van de teruggave ligt gevoelig. Als dat zo is, moet het voor jongeren ook van tevoren duidelijk zijn. Jongeren lijken er vooral over te vallen dat de verantwoordelijkheid bij hen komt te liggen.

Het ministerie van Justitie & Veiligheid heeft een team van mensen die Noah kunnen helpen.

- Hulp bij studiekeuze
- Hulp bij verzamelen van bewijs dat je aan de voorwaarden voldoet
- Hulp bij aanvragen
- Hulp bij het regelen van de betaling

BEHOEFTE AAN HULP

- Vrijwel alle jongeren vinden het noodzakelijk en behulpzaam dat er praktische hulp geboden wordt bij het aanvragen van de voorziening, inclusief verzamelen van documenten en regelen van de betaling.
- De behoefte aan coaching wisselt. Een groep jongeren heeft sterke behoefte aan een (vast) persoon die met hen meedenkt; voor en tijdens de opleiding. *"Ik denk dat ik pas tijdens de opleiding echt hulp nodig is. Ik weet soms niet waar ik met m'n vragen terecht kan."*
- Tegelijk zijn er jongeren die moeite hebben met begeleiding: *"Ik aanvaard hulp maar tot een bepaalde hoogte. Wel als het gewoon hulp bij aanvragen is, maar niet meer dan dat. Want toen mijn moeder om hulp vroeg, werd ik uit huis geplaatst, dus dat laat ik niet toe."*
- Men benadrukt hoe belangrijk de kwaliteit van de begeleiding is, of het nu om praktische hulp of coaching gaat. Voor praktische hulp is het fijn om doordeweeks iemand te kunnen bereiken. Zodra het gaat om coaching doet men dat graag bij één vast persoon. Jongeren hebben negatieve ervaringen met steeds weer hun verhaal opnieuw doen dus zoeken een vast gezicht. Bovendien zijn er ook jongeren die vinden dat begeleiding het beste lokaal geregeld kan worden.

BIJLAGE

Output overdrachtsessie

UITKOMSTEN OVERDRACHTSESSIE

Ter afsluiting van dit traject is een overdrachtsessie gehouden waar naast het projectteam verschillende stakeholders aanwezig waren. Hieronder een overzicht van de benoemde actiepunten. Actiepunten met sterretje* hebben prioriteit, omdat men verwacht daar de meeste impact te kunnen maken.

Laagdrempelige aanvraag*

- Inschrijfvoorwaarden zo simpel mogelijk maken
- Uitzoeken hoe bewijs UHP zo simpel mogelijk gemaakt kan worden
- Regel hulp bij aanvraagprocedure = het minste wat we kunnen doen
- Kunnen we zelf die bewijsstukken niet aanleveren?

Scenario's looptijd*

- Looptijd van de aanvraagperiode is voor een deel nu te kort
- Gevolgen in kaart brengen verlengen aanvraagtermijn (juridisch, kosten)
- Beslissing en inschatting maken over gevolgen verlengen aanvraagtermijn

Duidelijke voorwaarden aanvraag

- Hoe gaan we ervoor zorgen dat de voorwaarden van de regeling echt heel helder zijn
- Communicatie zo vroeg en duidelijk mogelijk
- Terugbetaling, hoe ga je dat noemen en hoe ga je dat regelen?
- Wat als je jouw studie al zelf hebt betaald?

Coaching

- Begeleiding en coaching onderdeel maken van de regeling
- Coaching tijdens de opleiding door de mentor; maar hoe verhoudt het zich tot niet bekend willen staan (als gedupeerde) bij de opleiding?
- Keuze maken hoe coaching/begeleiding eruit moet komen te zien
- Keuze waar coaching belegd kan worden
- Studiekeuze coaching
- Coaching lopende opleiding (volhouden/overstappen/pauzeren)

Afbakening doelgroep

- Afbakening doelgroep is kwetsbaar
- Goed uitwerken van de grondslag waarom we doelgroep zo afbakenen
- Goede onderbouwing + politieke sondering voor alleen verplichte UHP

Naamgeving & communicatie

- 'Nieuwe kans beurs' naamgeving
- Terminologiescan van de regeling met de doelgroep

Jongeren betrekken

- Nog een keer jongeren betrekken bij de aanvraag is een no-brainer

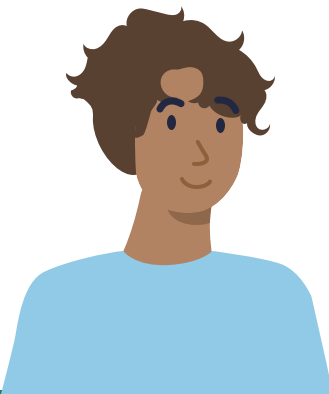
BIJLAGE

Tastbaar concept (leesbaar)

Noah komt erachter dat er een regeling is om een opleiding te volgen. De regeling kan jouw opleiding betalen.

Op een website is meer informatie te vinden. Er zijn een aantal voorwaarden.

Om zeker te weten dat iemand aan de voorwaarden voldoet, wil het ministerie een aantal dingen checken.

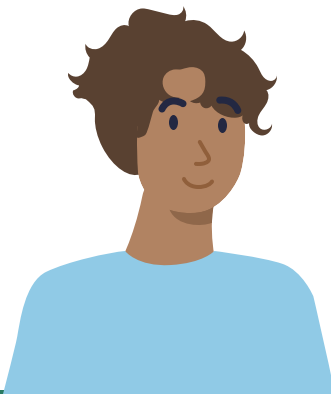
Het gaat om:

- Brief over de kindregeling
- Bewijs van uithuisplaatsing door de rechter
- Welke opleiding je wil volgen

Noah vraagt de regeling aan via een online formulier.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid beoordeelt op basis van de documenten of iemand aan de voorwaarden voldoet.

The laptop screen shows a web browser with the address bar displaying 'www.xxxxxxxxx.nl'. The page title is 'Aanvragen onderwijsvoorziening'. Below the title, there are three radio buttons for gender: 'Heer' (selected), 'Mevrouw', and 'Zeg ik liever niet'. The form consists of several fields and sections:

- Aanhef**: Three radio buttons for 'Heer', 'Mevrouw', and 'Zeg ik liever niet'.
- Voornaam | Tussenvoegsels | Achternaam**: Three input fields. The first field contains 'Voornaam', the second is empty, and the third contains 'Achternaam'.
- Telefoonnummer**: An input field containing '06'.
- E-mailadres**: An input field containing 'Naam@voorbeeld.nl'.
- Postcode**: An input field containing '....'.
- Adres**: An input field containing '....'.
- Gewenste opleiding**: An input field containing 'Opleiding'.
- Onderwijs instituut**: An input field containing 'Onderwijsinstelling'.
- Gewenste startdatum opleiding**: An input field containing 'Datum'.
- Bewijs kindregeling ?**: A link icon followed by an input field containing 'Brief kindregeling'.
- Bewijs uithuisplaatsing door rechter ?**: A link icon followed by an input field containing 'Bewijs uithuisplaatsing'.

At the bottom right of the form, there is a green button labeled 'Verzenden >'.

De aanvraag van Noah is goedgekeurd. Noah mag zich inschrijven voor een opleiding. De overheid betaalt het lesgeld/collegegeld.

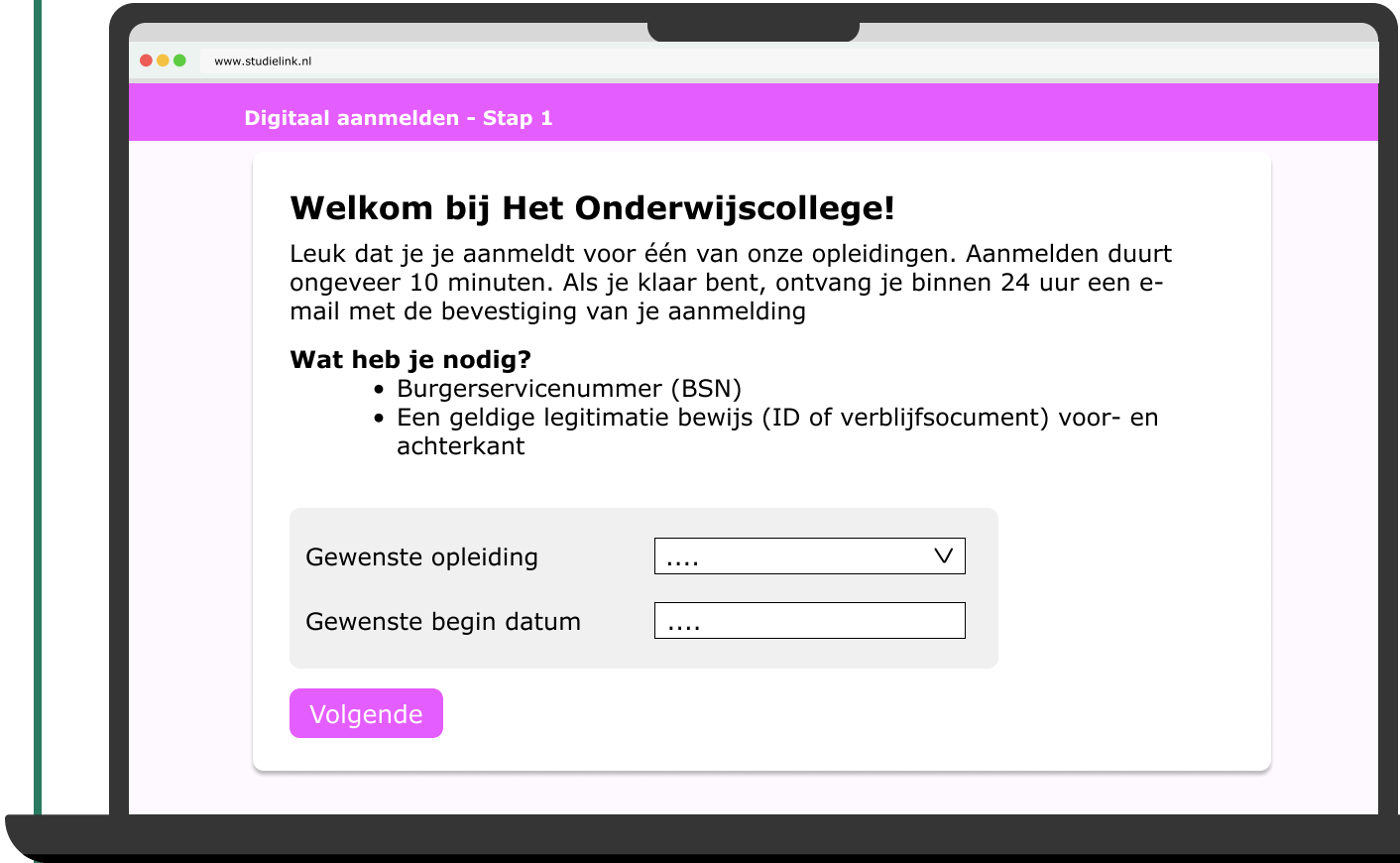
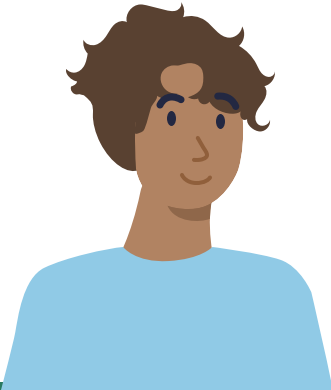
In de brief staat informatie die Noah nodig heeft voor de betaling:

- Noah kan zeggen dat iemand anders ('een derde') het lesgeld/collegegeld betaalt.
- Een kenmerk-nummer dat nodig is voor de betaling.

Er staat ook dat Noah contact kan opnemen met het team van het ministerie, als het niet lukt met de betaling regelen.

Noah schrijft zich in voor de opleiding.

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying 'www.studielink.nl'. The page has a purple header bar with the text 'Digitaal aanmelden - Stap 1'. The main content area is white and contains the following text:

Welkom bij Het Onderwijscollege!

Leuk dat je je aanmeldt voor één van onze opleidingen. Aanmelden duurt ongeveer 10 minuten. Als je klaar bent, ontvang je binnen 24 uur een e-mail met de bevestiging van je aanmelding

Wat heb je nodig?

- Burgerservicenummer (BSN)
- Een geldige legitimatie bewijs (ID of verblijfsdocument) voor- en achterkant

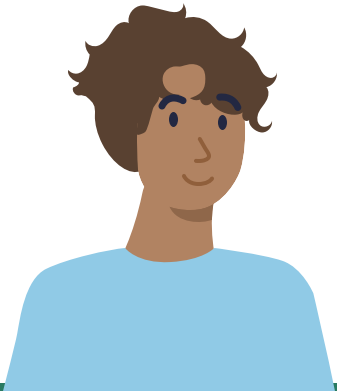
Below the list, there are two input fields:

Gewenste opleiding

Gewenste begin datum

At the bottom of the form, there is a purple button labeled 'Volgende'.

Bij het inschrijven
kan Noah aangeven
dat een andere partij
het lesgeld betaalt.

www.studielink.nl

Digitaal aanmelden - Stap 2

Persoonsgegevens

Volledige naam

Telefoonnummer

E-mailadres

Burgerservicenummer (BSN)

Wie betaalt de opleidingskosten

Ikzelf ☐

Ouders/verzorgers ☐

Werkgever (of derde partij) ☒

Naam werkgever (of derde partij)

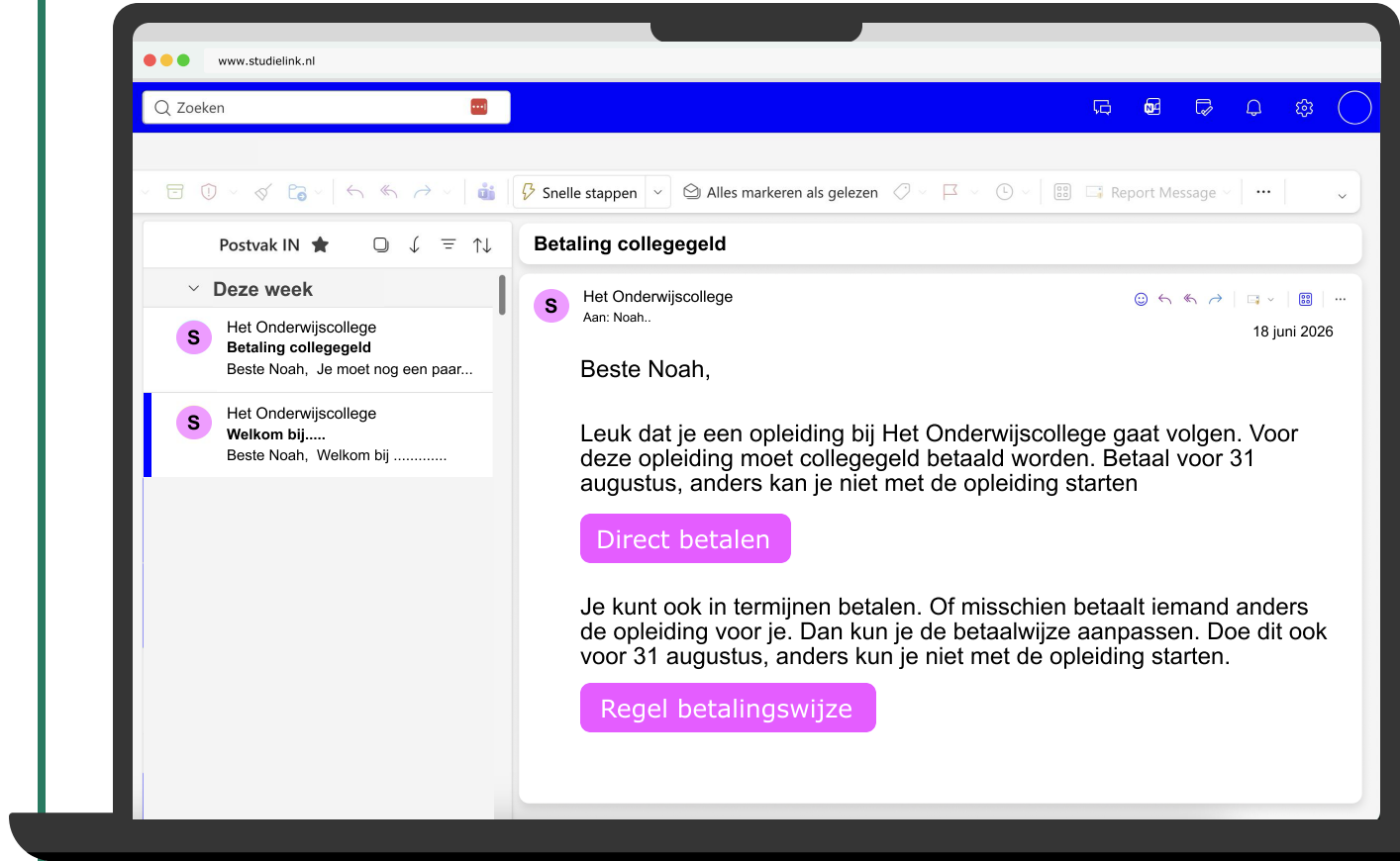
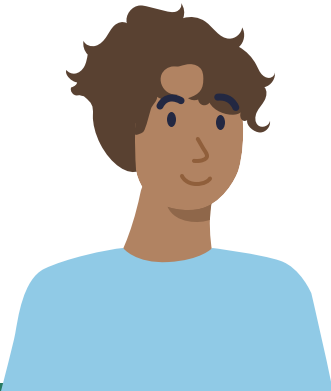
Contactpersoon

Factuur e-mailadres

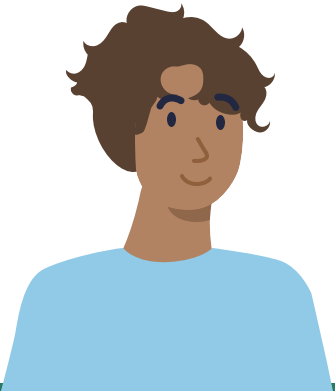
Volgende

Noah ontvangt een bericht van de onderwijsinstelling. Het collegegeld moet betaald worden.

Noah kan een andere betalingswijze regelen.

Noah kan aangeven
dat een andere partij
de opleidingskosten
gaat betalen.

A screenshot of a web browser showing the 'Persoonsgegevens' form on the website www.studielink.nl. The form is titled 'Persoonsgegevens' and contains several input fields and checkboxes. The browser's address bar shows 'www.studielink.nl'. The form is set against a light purple background.

Persoonsgegevens

Volledige naam

Telefoonnummer

Burgerservicenummer (BSN)

Wie betaalt de opleidingskosten

Ikzelf ☐

Ouders/verzorgers ☐

Werkgever (of derde partij) ☒

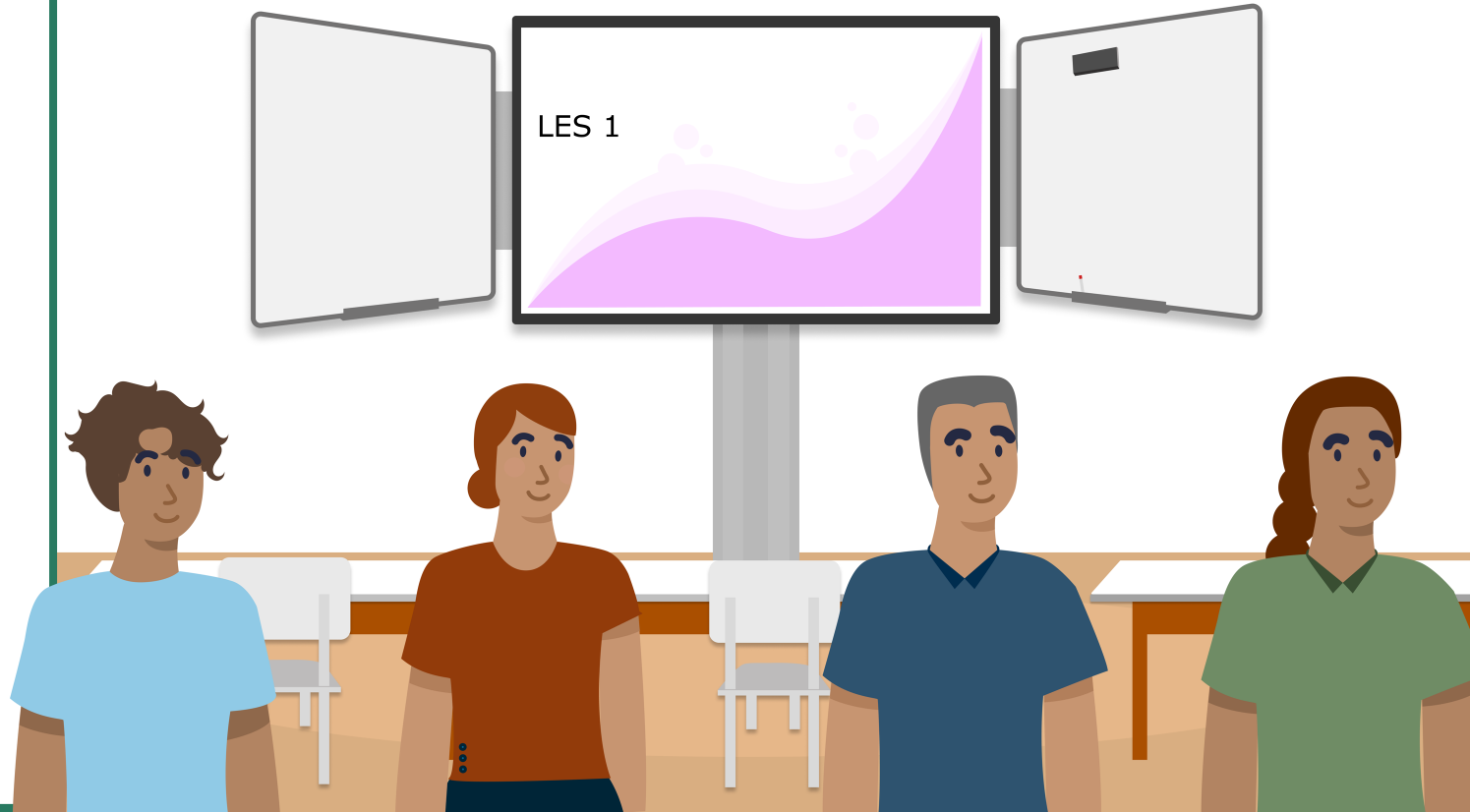
Naam werkgever (of derde partij)

Contactpersoon

Factuur e-mailadres

[Volgende](#)

Noah begint met de
opleiding aan Het
Onderwijscollege. De
opleiding duurt 3 jaar.

Het ministerie van
Justitie & Veiligheid
heeft een team van
mensen die Noah
kunnen helpen.

- Hulp bij studiekeuze
- Hulp bij verzamelen van bewijs dat je aan de voorwaarden voldoet
- Hulp bij aanvragen
- Hulp bij het regelen van de betaling

PERSPECTIVE.

www.perspective.amsterdam

